

Betänkandet God tvångsvård – trygghet, säkerhet och rättssäkerhet vid psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård (SOU 2022:40)

Remiss från Socialdepartementet
Remisstid den 15 december 2022

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Alexander Ojanne

Sammanfattning av ärendet

År 2021 tillsatte regeringen en utredning vars uppdrag var att se över vissa frågor enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård, LPT, och lagen om rättspsykiatrisk vård, LRV. Syftet med översynen är att stärka barnrättsperspektivet, rättssäkerheten och säkerheten i vården för de personer som tvångsvårdas med stöd av dessa lagar.

Utredningen föreslår bland annat att barn inte ska få placeras med vuxna, att beslut om tvångsåtgärder för att upprätthålla ordning eller säkerhet ska kunna överklagas och att patienter ska ha rätt till daglig utevistelse och daglig aktivitet. Vidare föreslås ändringar som innebär stärkt säkerhet på vårdinrättningar samt utveckling av befintliga register för effektivare tillsyn och uppföljning.

Lagändringarna föreslås träda ikraft 1 juli 2023.

Socialdepartementet har remitterat betänkandet till staden för yttrande.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd.

Stadsledningskontoret välkomnar de förslag som lämnas i utredningen. Förslagen stärker enskildas rättigheter och möjligheten till en trygg och meningsfull vårdtid, även i de fall då vården verkställs med tvång.

Socialnämnden anser att de förslag som utredningen gett, om de antas, kan stärka rättigheterna och bidra till en trygg och god vård för de personer som tvångsvårdas med stöd av LPT och LRV.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd är positiv till förslagen och framför att förslagen skulle förbättra villkoren för tvångsvårdade patienter i flera olika aspekter.

Skärholmens stadsdelsnämnd lyfter att de föreslagna förändringarna är ett steg i rätt riktning för att stärka individens vård, rättigheter samt säkerställa rättssäkerheten kring beslut om tvångsvård.

Östermalms stadsdelsnämnd ser positivt på utredningens ambitioner att ytterligare stärka barns rättigheter samt att öka tryggheten, säkerheten och rättssäkerheten för alla patienter i psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Det är bra att översynen har gjorts och jag välkomnar betänkandet. Likt stadens nämnder ser jag att förslagen kan stärka barnrättsperspektivet, rättssäkerheten och säkerheten i vården för de personer som tvångsvårdas. Vilket också var syftet med översynen.

Vad gäller tvångsåtgärder mot barn finns det dock anledning att fortsatt överväga ytterligare förslag. Det är i sammanhanget värt att notera att FN:s barnrättskommitté har uppmanat Sverige att förbjuda användningen av fastspänning och avskiljning av barn.

Samsjuklighetsutredningens förslag är viktiga och kan ha en påverkan på genomförandet av den här utredningens förslag. Jag vill uppmana regeringen att samordna beredningsarbetet av dessa två betänkanden så ett samlat förslag kan lämnas till riksdagen.

Stockholm den 30 november 2022

Alexander Ojanne

Bilaga

Betänkandet God tvångsvård – trygghet, säkerhet och rätts-säkerhet vid psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård (SOU 2022:40), dnr KS 2022/877-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

År 2021 tillsatte regeringen en utredning vars uppdrag var att se över vissa frågor enligt lagen om psykiatrisk tvångsvård, LPT, och lagen om rättspsykiatrisk vård, LRV. Syftet med översynen är att stärka barnrättsperspektivet, rättssäkerheten och säkerheten i vården för de personer som tvångsvårdas med stöd av dessa lagar.

Utredarnas uppdrag har omfattat frågor gällande:

1. Barnets bästa vid placering av barn som tvångsvårdas.
Det förekommer att barn som vårdas med stöd av LPT placeras tillsammans med vuxna. Utredningen föreslår en ny bestämmelse i LPT och LRV med innebörden att barn som vårdas enligt dessa lagar inte får placeras tillsammans med vuxna. Undantag får dock göras om det bedöms vara till barnets bästa exempelvis om ett barn har ett vårdbehov som ställer krav på särskild specialistkompetens som endast finns på en vuxenavdelning.
2. Möjlighet till oberoende prövning av beslut om tvångsåtgärder.
Tvångsåtgärder som exempelvis fastspänning, avskiljning, kroppsbesiktning och kroppsvisitation innebär mycket långtgående ingrepp i den enskildes personliga frihet och integritet. Utredningen föreslår att beslut om tvångsåtgärder som syftar till att upprätthålla ordning eller säkerhet för patienten själv eller någon annan, ska kunna överklagas.
3. Rätt till daglig utevistelse och daglig aktivitet.
Utredningen föreslår att även vuxna patienter ska ha rätt till dagliga aktiviteter på vårdinrättningen och att vistas utomhus minst en timme varje dag, om inte medicinska skäl talar mot det.
4. Säkerhet på vårdinrättningar genom ökad kontroll vid inpassering och av försändelser.
För att vårdinrättningar för rättspsykiatrisk vård ska vara säkra och trygga miljöer föreslår utredningen att allmän inpasseringskontroll möjliggörs på samtliga sjukvårdsinrättningar eller avdelningar för sluten rättspsykiatrisk vård. Utredningen föreslår även att vårdgivare får besluta att alla försändelser som kommer till en sjukvårdsinrättning eller avdelning för sluten rättspsykiatrisk vård ska kontrolleras.
5. Utveckling av befintliga register för effektivare tillsyn och uppföljning.
Utredningen föreslår att anmälningsskyldigheten även ska omfatta uppgifter om antal vårdplatser inom barn-och ungdomspsykiatri, vuxenpsykiatri och rättspsykiatri, beslut om allmän inpasserings och försändelsekontroll samt kvadratmeteryta för utomhusvistelse på vårdinrättningen per vårdplats. En utvidgad anmälningsskyldighet innebär bättre förutsättningar för IVO att identifiera tillsynsbehov.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, socialnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd och Östermalms stadsdelsnämnd.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret.....	4
Socialnämnden.....	5
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd.....	7
Skärholmens stadsdelsnämnd.....	10
Östermalms stadsdelsnämnd.....	11
Reservationer m.m.....	12

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 20 september 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Staden bedriver sitt arbete rörande den aktuella målgruppen med utgångspunkt i kommunfullmäktiges mål 1.4 I Stockholm får människor i behov av stöd insatser i tid präglade av hög kvalitet, evidens och rättssäkerhet.

Stadsledningskontoret vill påtala att förslagen i utredningen inte rör de verksamheter som bedrivs av stadens nämnder direkt. En del av de individer som har kontakt med stadens insatser inom socialpsykiatri har dock erfarenhet av psykiatrisk tvångsvård.

Många individer som har kontakt med stadens socialtjänst har eller har haft, behov av hälso- och sjukvårdsinsatser från psykiatrin, såväl öppen- som slutenvård. Efter psykiatrireformen 1995 har kommunerna och regionerna ett delat ansvar där kommunen ansvarar för boende och sysselsättning och regionen för behandling. Fungerande insatser från både kommun och region kan innebära stora förbättringar i livssituation för personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Stadsledningskontoret välkomnar de förslag som lämnas i utredningen. Förslagen stärker enskildas rättigheter och möjligheten till en trygg och meningsfull vårdtid, även i de fall då vården verkställs med tvång. Detta är viktigt för att stärka enskildas möjlighet till återhämtning och rehabilitering samt bidra till att bibehålla eller ett upprätta ett förtroende för de ansvariga myndigheterna.

Stadsledningskontoret föreslår att remissen anses besvarad med hänvisning till vad som sägs i tjänsteutlåtandet.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 30 augusti 2022 följande.

Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på kommunstyrelsens remiss av Betänkandet God tvångsvård – trygghet, säkerhet och rättssäkerhet vid psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård (SOU 2022:40).

Särskilt uttalande av Alexandra Mattsson Åkerström m.fl. (V), se Reservationer m.m.

Ersätтарыtrande av Anna Rantala Bonnier (Fi), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningen tjänsteutlåtande daterat den 11 juli 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förslagen i utredningen rör inte socialtjänstens verksamhet men en del av de personer som har kontakt med socialpsykiatri i stadens stadsdelsförvaltningar har erfarenhet av psykiatrisk tvångsvård. I den kartläggning som gjordes av socialpsykiatriens målgrupp under 2020 framgår att majoriteten av personer aktuella inom socialpsykiatri i Stockholms stad inte vistades inom slutna vårdformer. Under delar av 2019 och 2020 hade 156 män och 121 kvinnor vårdats enligt LPT. Motsvarande siffror för vård enligt LRV var 40 män och nio kvinnor. Även en del barn- och unga vårdas inom slutenvården och dessa kan ha en pågående kontakt med socialtjänsten.

Många personer som har kontakt med socialtjänsten har behov av hälso- och sjukvårdsinsatser från psykiatri, såväl öppen- som slutenvård. Efter psykiatrireformen 1995 har kommun och region ett delat ansvar där kommunen ansvarar för boende och sysselsättning och regionen för behandling. Fungerande insatser från både kommun och region kan innebära stora förbättringar i livssituation för personer med psykiska funktionsnedsättningar.

Socialförvaltningen välkomnar därför de förslag som lämnas i utredningen. Sammantaget menar förvaltningen att förslagen stärker enskildas rättigheter och möjligheten till en trygg och meningsfull vårdtid, även då vården verkställs med tvång. Detta är viktigt för att stärka enskildas möjlighet till återhämtning och rehabilitering samt bidra till att bibehålla eller ett upprätta ett förtroende för myndigheter. Nedan följer några exempel som förvaltningen menar har sådan inverkan.

Barn får inte tvångsvårdas tillsammans med vuxna

Socialförvaltningen ser positivt på förslaget om att barn i behov av tvångsvård inte ska vårdas tillsammans med vuxna, om det inte anses vara för barnets bästa. Precis som utredningen framhåller anser socialförvaltningen att detta är ett sätt att stärka barnrättsperspektivet och få tvångsvårdslagstiftningarna att harmoniera ytterligare med barnkonventionen, som också är svensk lag.

Beslut om tvångsåtgärder för att upprätthålla ordning eller säkerhet ska kunna överklagas

Socialförvaltningen instämmer i utredningens förslag om att de beslut som fattas om tvångsåtgärder i syfte att upprätthålla ordning eller säkerhet ska kunna överklagas. Tvångsåtgärder i många fall är inskränkande för den personliga integriteten. Förslaget innebär att det ställs högre krav på att dokumentera varför tvångsåtgärder används. Det ställer höga krav på vården att arbeta med andra verktyg och medel innan tvångsåtgärder används som ett sista alternativ.

Socialförvaltningen instämmer i utredningens resonemang som rör att tvångsåtgärder i annan tvångsvårdslagstiftning (ex. LVM) är överklagningsbara och det således inte bör göras någon skillnad i möjligheter för den enskilde att överklaga.

Patienter ska informeras om möjligheterna att få ett beslut om tvångsåtgärd prövat av en oberoende instans

Socialförvaltningen ställer sig positiv till förslaget som innebär en tydligare informationsskyldighet. Förslaget stärker den enskildes ställning och rättssäkerhet. Personer som vårdas under tvångsvård är ofta svårt sjuka och kan behöva stöd i att tillvarata sina rättigheter. För socialtjänstens del kan detta förslag komma att innebära att de personliga ombuden får ge stöd i frågor som rör prövningar av tvångsåtgärder och bistå den enskilde med överklagningsförfarandet.

En patient som vårdas enligt LPT eller LRV har rätt till dagliga aktiviteter på vårdinrättningen och att vistas utomhus minst en timme varje dag

Socialförvaltningen ser positivt på det förslag som rör dagliga aktiviteter och utomhusvistelse för personer som vårdas enligt LPT och LRV. Det finns omfattande evidens som understryker att fysisk aktivitet främjar tillfrisknandet från flera psykiska sjukdomar. Många av de personer som haft långa vårdtider inom den psykiatriska slutenvården har kontakt med socialtjänsten efter utskrivningen. Förvaltningen menar att det är av stor vikt att vårdtiden inom slutenvården inte karaktäriseras av inaktivitet då det kan leda till att individer blir mer passiva än nödvändigt. De riskerar att få större svårigheter att återta förmågor och hantera sitt vardagsliv efter slutenvårdsvistelsen.

Allmän inpasseringskontroll och allmän försändelsekontroll möjliggörs på samtliga LRV-inrättningar

Utredningens förslag innebär en förändring i LRV, i syfte att öka säkerheten på de rättspsykiatriska slutenvårdsinrättningarna. Socialförvaltningen bedömer att förslagen är rimliga för att säkerställa en trygg miljö för patienter, besökare och medarbetare. Förslagen innebär dock en inskränkning i individers rättigheter. Å andra sidan kan inskränkningen av dessa rättigheter bidra till att brott förebyggs och att andra personer inte kommer till skada, vilket torde väga tyngre.

Utvidgad anmälningsskyldighet till IVO:s säkerhetsregister

Utredningen menar att förslaget om en utvidgad anmälningsskyldighet avseende vissa uppgifter till IVO:s säkerhetsregister möjliggör uppföljning och kontroll av efterlevnad av utredningens förslag, om de genomförs.

Socialförvaltningen ställer sig positiv till förbättrade möjligheter till kvalitetssäkrade uppföljningar när det gäller tvångsvård. Tvångsvård innebär en stor inskränkning i den personliga integriteten och det är av den anledningen viktigt att tillsynsmyndigheter får tillräckliga uppgifter för att följa att lagen efterlevs och att vården ges i enlighet med lagstiftarens ambition.

Samsjuklighetsutredningen

Socialförvaltningen instämmer med utredningen om att eventuella beslut behöver planeras tillsammans med de förslag som läggs fram i Samsjuklighetsutredningens delbetänkande om en gemensam tvångsvårdslagstiftning. Samsjuklighetsutredningens förslag innebär stora förändringar och en omfattande omställning för både sjukvården och socialtjänsten. Socialförvaltningen framhåller att det är av största vikt att detta arbete samplaneras med övriga förändringar i tvångsvårdslagstiftningarna. Detta för att underlätta implementering och bäring av förändringarna i berörda verksamheter.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2022 följande.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 augusti 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Socialtjänstlagen

Enligt 2 kap. 1 § socialtjänstlagen (SoL) svarar varje kommun för socialtjänsten inom sitt område och har det yttersta ansvaret för att enskilda får det stöd och den hjälp som de behöver. Socialtjänsten ska bistå individer som har en fysisk eller psykisk funktionsnedsättning att hitta rätt form av stöd och omsorg. SoL ger inte kommuner någon rätt att använda tvång, vilket istället regleras i andra lagstiftningar såsom lagen (1990:52) med särskilda bestämmelser om vård av unga (LVU) och lagen (1988:870) om vård av missbrukare i vissa fall (LVM).

Samverkan mellan kommun och region

Den 1 januari 2018 trädde lagen (2017:612) om samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård i kraft. Syftet med lagen är bland annat att främja en god vård och en socialtjänst av god kvalitet för enskilda. Mot bakgrund av lagen har kommunerna i Stockholms län och Region Stockholm sedan 2020 en överenskommelse kring samverkan vid utskrivning från sluten hälso- och sjukvård. Överenskommelsen syftar till att utskrivningsprocessen ska upplevas trygg och

samordnad och att de involverade aktörerna ska samverka effektivt och patientsäkert utifrån den enskildes behov.

Behov av insatser från socialtjänsten och från hälso- och sjukvården

Enligt 2 kap. 7 § SoL ska kommunen tillsammans med regionen upprätta en individuell plan, en så kallad SIP (samordnad individuell plan), när en enskild har behov av insatser från både socialtjänsten och från hälso- och sjukvården.

Syftet med SIP är att identifiera vilka behov den enskilde har av samordnade insatser mellan verksamheter och över huvudmannagränser.

Planen ska upprättas om kommunen eller regionen bedömer att den behövs för att den enskilde ska få sina behov tillgodosedda, och om den enskilde samtycker till att den upprättas. Arbetet med planen ska påbörjas utan dröjsmål och ska, när det är möjligt, upprättas tillsammans med den enskilde.

Förvaltningen kan konstatera att en god samverkan mellan kommun och region är mycket viktig för att säkerställa den enskildes samlade behov och för att säkerställa en god kvalitet.

Samverkan är även viktig i ett förebyggande syfte för att identifiera barn i utsatta situationer eller individer som kan vara i behov av vård enligt LVM.

Förvaltningen instämmer i utredarnas uppfattning att om betänkandets förslag skulle genomföras skulle det förbättra villkoren för tvångsvårdade patienter i flera olika aspekter.

Barn får inte tvångsvårdas tillsammans med vuxna

Förvaltningen konstaterar, i enlighet med utredningen, att vid så pass ingripande åtgärder som att vårda någon mot dennes vilja ställs särskilda krav. Barn som vårdas under tvång befinner sig i en särskilt utsatt situation och det är viktigt att vården är anpassad för varje enskilt barn.

Förvaltningen ställer sig därför positiv till att reglera tvångsvårdslagstiftningen med innebörden att barn inte ska placeras tillsammans med vuxna.

Utredningen lämnar även förslag på en undantagsprincip där barn kan placeras med vuxna om det bedöms vara till barnets bästa. Förvaltningen anser att grundprincipen bör vara att barn vårdas på avdelningar avsedda för barn där det finns personal med särskild kompetens inriktad mot barn. Därför menar förvaltningen att det ska vara väl utrett och dokumenterat varför en placering av ett barn i undantagsfall skett tillsammans med en vuxen individ.

Förvaltningen ställer sig således positiv till att utredningen ställer särskilda dokumentationskrav om en vårdgivare väljer att placera barn tillsammans med vuxna för att säkerställa att det är till det enskilda barnets bästa.

Informationsskyldighet om prövning av en oberoende instans

I betänkandet fastslår utredarna även att vårdgivarens skyldighet att informera om patienters möjlighet att få beslut om tvångsåtgärder prövade bör skärpas genom skyldigheten att upplysa om:

- Möjligheten att få en ny medicinsk bedömning
- Välja behandlingsalternativ
- Vända sig till vårdgivaren och till en patientnämnd med klagomål
- Anmäla klagomål till IVO

Utredningen föreslår även att chefsöverläkare, så snart patientens tillstånd tillåter det, ska se till att patienten erbjuds ett uppföljningssamtal.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget och menar att det kommer att bidra till en ökad rättssäkerhet för berörda patienter och klienter. Vidare ser förvaltningen att förslaget kan bidra till en ökad möjlighet att ge aktuella klienter det stöd och den hjälp som de behöver om klienterna har en ökad delaktighet i sina insatser och är välinformerade om sina rättigheter.

Daglig utomhusvistelse

Utredningen föreslår även att patienter som vårdas enligt LPT eller LRV ska ha rätt till dagliga aktiviteter på vårdinrättningen och ha rätt att vistas utomhus minst en timme varje dag.

I dagsläget har barn rätt till dagliga aktiviteter och att vistas utomhus, något som främjar både det psykiska och fysiska välbefinnandet. Förvaltningen ställer sig positiv till utredningens förslag att även vuxna bör ges samma rättigheter.

Samsjuklighetsutredningen och betänkandet av god tvångsvård

Samsjuklighetsutredningen, en utredning gällande samordnade insatser kring samsjuklighet i form av missbruk och psykiatrisk diagnos, lämnar sitt förslag ett drygt halvår senare än utredningen om God tvångsvård.

Utredningen menar att om Samsjuklighetsutredningens förslag skulle innebära en gemensam lagstiftning för personer som i dag vårdas med stöd av LVM och personer som vårdas med stöd av LPT, kan det eventuellt få konsekvenser för genomförandet av vissa av de förslag som utredningen lämnar.

Förvaltningen instämmer med utredningen att regeringen bör överväga ett samordnat beredningsarbete av de två betänkandena så att ett samlat förslag kan lämnas till riksdagen.

Jämställdhetsanalys

Utredningen fastställer att flickor som placeras med vuxna män på vårdavdelningar beskriver att de upplever både utsatthet och otrygghet. Förvaltningen ställer sig

positiv till att barn inte ska placeras med vuxna eftersom det kan förhindra att sådana situationer uppstår.

Vidare konstaterar utredningen att flickor och kvinnor med erfarenhet av våld och sexuella övergrepp har vittnat om att fastspännings- eller fasthållningssituationer upplevts som mycket traumatisk. Förvaltningen ser, likt utredningen, positivt på att införa en möjlighet att överklaga fasthållning och avskiljning till allmän förvaltningsdomstol eftersom det stärker rättssäkerheten och kan genom praxis bidra till en minskad användning av dessa tvångsåtgärder.

Förvaltningen instämmer även i utredningens argumentation att ett införande av allmän inpasserings- och försändelsekontroll kommer att bidra till tryggare och säkrare vårdmiljöer för såväl kvinnor som män eftersom förekomsten av otillåten egendom som vassa föremål och narkotika kommer att minska.

Barnrättsperspektiv

När hälso- och sjukvård ges till barn ska barnets bästa särskilt beaktas enligt 1 kap. 8 § patientlagen (2014:821). Bedömningen ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet och ska, beroende på barnets ålder och mognad, utgå från underlag från vårdnadshavare och det som barnet själv ger uttryck för.

Förvaltningen är positiv till utredningens förslag att stärka barnets rättigheter i tvångsvårdslagstiftningen genom att bland annat undvika att placera barn tillsammans med vuxna. Det är centralt att se till varje barns bästa och anpassa vården till den enskildes situation för att säkra en god vård.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2022 följande.

Stadsdelsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 11 juli 2022 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positivt till de föreslagna förändringar som utredningen kommit fram till. De föreslagna förändringarna anses vara ett steg i rätt riktning för att stärka individens vård, rättigheter samt säkerställa rättssäkerheten kring beslut om tvångsvård. Förvaltningen ser att det är av stor vikt att barns trygghet och säkerhet säkerställs genom att särskilda skäl, där det tydligt framgår att det är barnets bästa att placeras inom vuxenpsykiatri, måste finnas samt dokumenteras. Vidare anser förvaltningen att möjligheten till att fler beslut inom tvångsvårdslag kan överklagas av individen till förvaltningsrätten innebär att rättssäkerheten stärks.

Generellt anses förslagen göra ett gott försök till att komma till rätta med en del av de brister som uppmärksammats inom LPT- och LRV-vård under åren genom att öka

kontroller/tillsyn, begränsa risken för att individer att vårdas på ett felaktigt sätt eller på fel plats samt möjliggöra alternativ för individen genom exempelvis informationskyldighet om ny medicinsk bedömning.

Förvaltningen håller med utredaren gällande att lagstiftningen om tvångsvård behöver ett helhetsgrepp och en helhetsöversyn.

Östermalms stadsdelsnämnd

Östermalms stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 25 augusti 2022 följande.

Östermalms stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Östermalms stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 1 augusti 2022 har i huvudsak följande lydelse.

De förslag som lämnas i betänkandet innebär förändringar i lagstiftning och regelverk som inte tillämpas inom stadsdelsnämndens ansvarsområde. Förvaltningens synpunkter på remissen är därför begränsade.

Förvaltningen ser positivt på utredningens ambitioner att ytterligare stärka barns rättigheter samt att öka tryggheten, säkerheten och rättssäkerheten för alla patienter i psykiatrisk tvångsvård och rättspsykiatrisk vård.

Reservationer m.m.

Socialnämnden

Särskilt uttalande av Alexandra Mattsson Åkerström m.fl. (V)

FN:s barnrättskommitté, som är den högsta uttolkaren av barnkonventionen och årligen genomför granskningar av konventionsstaterna efterföljande av konventionen, riktade under 2015 kritik mot Sverige avseende användningen av tvångsåtgärder mot barn inom psykiatrin. Barnrättskommittén uppmanade därmed Sverige att förbjuda användning av fastspänning och avskiljning. Barnombudsmannen i Sverige vill också ha ett totalförbud mot tvångsåtgärder mot barn.

Vi är kritiska till tvångsåtgärder mot barn. När det gäller tvångsåtgärder i form av fastspänning och fasthållning har flickor och kvinnor med erfarenhet av våld och sexuella övergrepp vittnat om att fastspänning och fasthållning upplevs som mycket traumatiskt även om det är positivt att dessa nu föreslås kunna överklagas. Vi anser att det bör införas en nollvision när det gäller tvångsåtgärder inom den psykiatriska vården av barn, men för att det ska kunna uppnås behöver psykiatrin mer resurser över hela landet. Vi menar att tvångsåtgärder kan vara nödvändiga i ett fåtal extrema situationer, men målet måste likväl vara noll i varje region

Ersätтарыttrande av Anna Rantala Bonnier (Fi)

FN:s barnrättskommitté, som är den högsta uttolkaren av barnkonventionen och årligen genomför granskningar av konventionsstaterna efterföljande av konventionen, riktade under 2015 kritik mot Sverige avseende användningen av tvångsåtgärder mot barn inom psykiatrin. Barnrättskommittén uppmanade därmed Sverige att förbjuda användning av fastspänning och avskiljning. Barnombudsmannen i Sverige vill också ha ett totalförbud mot tvångsåtgärder mot barn.

Vi är kritiska till tvångsåtgärder mot barn. När det gäller tvångsåtgärder i form av fastspänning och fasthållning har flickor och kvinnor med erfarenhet av våld och sexuella övergrepp vittnat om att fastspänning och fasthållning upplevs som mycket traumatiskt även om det är positivt att dessa nu föreslås kunna överklagas. Vi anser att det bör införas en nollvision när det gäller tvångsåtgärder inom den psykiatriska vården av barn, men för att det ska kunna uppnås behöver psykiatrin mer resurser över hela landet. Vi menar att tvångsåtgärder kan vara nödvändiga i ett fåtal extrema situationer, men målet måste likväl vara noll i varje region